

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Vierde Paaszondag

Handelingen der Apostelen 2, 14a.36-41 • Psalm 23 • Eerste Brief van Petrus 2, 20b-25 • Johannes 10, 1-10

Deur naar het leven

DE VIERDE paaszondag wordt ook wel de ‘zondag van de goede herder’ genoemd. De evangelielezing stamt elk jaar uit het tiende hoofdstuk van Johannes, waarin Jezus zichzelf ‘de goede herder’ noemt. In dit A-jaar lezen we de eerste tien verzen van dat hoofdstuk. Jezus gebruikt beelden uit het herdersleven. In het eerste deel van de evangelielezing wordt die beeldspraak uitgelegd. Meerdere herders brengen ’s avonds hun kudde binnen één omheining samen, en vertrouwen ze toe aan een wachter voor de nacht. In die omheining is een deur, waardoor de herders ’s ochtends naar binnen worden gelaten om ieder zijn kudde op te halen. De schapen herkennen hun herder aan zijn stem. Roept de herder zijn schapen, dan gaan die mee naar buiten, maar een vreemde zullen ze niet volgen. Wie ’s nachts een schaap wil roven, komt natuurlijk niet door de deur naar binnen, maar klimt over de omheining.

In het tweede deel van de lezing maakt Jezus een eerste toepassing van die beeldspraak op zichzelf: „Ik ben de deur.” Alleen langs die weg komt de ware herder naar binnen. Slechts langs die weg vinden de schapen goede weidegrond, leven en toekomst. Je moet ‘door Jezus’ in- en uitgaan: de weg naar het leven loopt via Hem. De weg waarlangs de rover naar binnen en het geroofde schaap naar buiten gaat – niet door de deur, maar over de omheining – is een weg die naar de dood voert. Verderop in het tiende hoofdstuk van Johannes zal Jezus een tweede toepassing maken: „Ik ben de herder.” Die toepassing klinkt eigenlijk al door in de laatste zinnen van de evangelielezing, waar Jezus zichzelf vergelijkt met de dieven en rovers die vóór hem zijn gekomen. „Ik ben gekomen opdat zij leven zouden bezitten, en wel in overvloed.”

De evangelist Johannes is niet de eerste die deze beeldspraak uit het herdersleven gebruikt. In het Oude Testament worden de leiders van het volk herders genoemd, en sommigen waren dat ook letterlijk. Mozes bijvoorbeeld, die de schapen van zijn schoonvader hoedde, toen hij door de Eeuwige werd geroepen en die later bereid was zijn leven te geven voor zijn volk. Of David, die de schapen hoedde terwijl zijn vader Isaï zijn zeven andere zonen aan Samuël voorstelde, en die achter de schapen vandaan gehaald werd om door de profeet gezalfd te worden. Of Amos, die getuigde: „Ik ben veehoeder... Maar de Heer heeft mij achter mijn beesten weggehaald en heeft mij gezegd: ‘Ga als profeet naar mijn volk Israël.’” In de psalmen wordt God zelf de ware herder van zijn volk genoemd: „De Heer is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets” (Psalm 23, de antwoordpsalm van deze zondag).

De profeten verwijten de leiders die hun volk uitbuiten dat zij slechte herders zijn en dat God zelf in hun plaats zijn volk zal weiden. „Wee de herders door wie de schapen van mijn kudde omkomen en verloren lopen – godsspraak van de Heer” (Jeremia 23). „Wee de herders van Israël die zichzelf weiden (...) U eet het vet, u kleedt zich met de wol, u slacht het vetgemeste dier, maar u weidt de beesten niet (...) Zo spreekt de Heer God: ‘Ik zal zelf omzien naar mijn schapen en ervoor zorgen’” (Ezechiël 34). En zo wordt Jezus in het Johannesevangelie als ‘goede herder’ geplaatst tegenover de dieven en de rovers, die komen om te stelen en te vernietigen. Jezus daarentegen is de herder die oog heeft voor de schapen. Hij is de deur die naar het ware leven leidt. Hij geeft zijn leven opdat wij leven hebben in overvloed.

De gedachte dat God de mensen leven in overvloed wil schenken loopt als een rode draad door alle Schriftteksten van deze zondag. De drieduizend die zich op het woord van Petrus bekeren, vinden een nieuwe leefgemeenschap rondom de levende Christus (eerste lezing). De dichter van antwoordpsalm 23 bezingt God als zijn herder, die hem de weg naar het leven wijst. Zelfs het lijden kan een weg naar het volle leven zijn, leert ons de tweede lezing: door Jezus’ striemen zijn wij genezen, hij heeft onze zonden op het kruishout gedragen, opdat wij zouden leven voor de gerechtigheid. „Want gij waart verdwaald als schapen, maar nu zijt ge bekeerd tot de herder en behoeder van uw zielen.”

PAUL KEVERS

VIERDE PAASZONDAG - 13 april 2008

Eerste lezing *Handelingen der Apostelen 2, 14a.36-41*

Op de dag van Pinksteren trad Petrus met de elf naar voren en verhief zijn stem om het woord tot de menigte te richten:

„Voor heel het huis van Israël moet dus onomstotelijk vaststaan, dat God die Jezus die gij gekruisigd hebt, tot Heer en Christus heeft gemaakt.”

Toen zij dit hoorden, waren zij diep getroffen en zeiden tot Petrus en de overige apostelen: „Wat moeten we doen, mannen, broeders?”

Petrus gaf hun ten antwoord: „Bekeert u en ieder van u late zich dopen in de naam van Jezus Christus tot vergeving van uw zonden. Dan zult gij als gave de heilige Geest ontvangen. Want die belofte geldt u, uw kinderen en allen mensen, zovelen de Heer onze God zal roepen.”

Met nog vele andere woorden legde hij getuigenis af, en hij vermaande hen: „Redt u uit dit ontaarde geslacht.”

Die zijn woord aannamen lieten zich dopen, zodat op die dag ongeveer drieduizend mensen zich aansloten.

Tweede lezing *Eerste Brief van Petrus 2, 20b-25*

Dierbaren,

Geduldig verdragen wat gij te lijden hebt om uw goede daden, dat is het wat God behaagt. Het is ook uw roeping, want Christus heeft voor u geleden en u een voorbeeld nagelaten; gij moet in zijn voetstappen treden.

Hij heeft geen zonde gedaan en in zijn mond is geen bedrog gevonden. Als Hij gescholden werd, schold Hij niet terug. Als men Hem leed aandeed, uitte Hij geen dreigementen. Hij liet zijn zaak over aan Hem die rechtvaardig oordeelt. In zijn eigen lichaam heeft Hij onze zonden op het kruishout gedragen, opdat wij aan de zonden zouden afsterven en gaan leven voor gerechtigheid. Door zijn striemen zijt gij genezen.

Want gij waart verdwaald als schapen, maar nu zijt ge bekeerd tot de herder en behoeder van uw zielen.

Evangelie *Johannes 10, 1-10*

In die tijd zei Jezus: „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: wie niet door de deur, maar langs een andere weg de schaapskooi binnengaat, hij is een dief en een rover. Maar wie door de deur binnengaat, is de herder van de schapen. Hem doet de deurwachter open. De schapen luisteren naar zijn stem; hij roept zijn schapen bij hun naam en leidt ze naar buiten. En als hij al zijn schapen naar buiten heeft gebracht, trekt hij voor hen uit, terwijl zij hem volgen, omdat zij zijn stem kennen. Een vreemde echter zullen ze niet volgen; integendeel, zij zullen van hem wegvlugten, omdat ze de stem van vreemden niet kennen.”

Deze gelijkenis vertelde Jezus hun, maar zij begrepen niet wat Hij hun wilde zeggen.

Een andere keer zei Jezus tot hen: „Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Ik ben de deur van de schapen. Allen die vóór Mij zijn gekomen, zijn dieven en rovers, maar de schapen hebben niet naar hen geluisterd. Ik ben de deur. Als iemand door Mij binnengaat, zal hij worden gered; hij zal in- en uitgaan en weide vinden. De dief komt alleen maar om te stelen, te slachten en te vernietigen. Ik ben gekomen, opdat zij leven zouden bezitten, en wel in overvloed.”